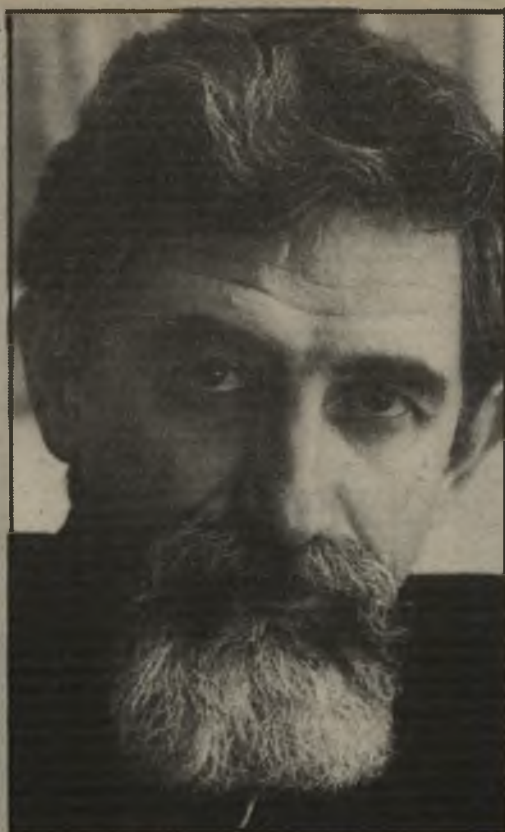

יהושע פרץ:

**„אני רוצה לראות
הרבה יהושועות פרץ!”**

משה גרנות:

**„חרפה היא לאינטלקט
לשמש אסקופה לתנ”ך!”**

נילי קרן:

**„לא רק האשכנזים
מתעניינים במישפט הזה!”**

במשבר האחים והאחיות נמצאו הנשים בראש המאבק. בעניין שכן השוטרים עומדות בראש הנשים המנהלות מאבק. במקום בעליהן. בשביתת עובדי המינהל-המשק שוב עומדות בראש נשים. גם אצל המורים – המורות הן המנהלות את המאבק. בשנים האחרונות הולכת וגוברת המודעות למאבק אצל הנשים. הן חברות פעילות בוועדי עובדים. מנהלות מאבקים, שביתות והפגנות, נותנות את הטון במאבקי-העבודה בישראל. נניתי ליהושע פרץ, מנהיג שביתות נמלאשדוד בראשית שנות השישים, ושאלתי מה קרה שדווקא הנשים מובילות היום את מאבקי-העבודה.

זה מה שנשאר במדינה. ההסתדרות הרגה את ועדי-העובדים. היא לא נותנת להם יפוי-כוח להילחם. הפועלים היום ארישים, מפני שההסתדרות עושה אותם לכאלה. אז הנשים יוצאות למאבק.

אני נחרד מהמחשבה שדורות על דורות השתמשו בחריפות השכל כדי להוכיח שכל תעלומות החוכמה מצויות אך בו. דרשנו, סירסנו, המצאנו כללים, השוללים זה את זה. ובלבד שנוכל להמשיך ולקדש את הטקסט גדוש-הסתירות שבידינו. חרפה היא לאינטלקט. אשר הסכים להירמס במשך דורות רבים כל-כך, וממשיך מעשה-שיגרה. לשמש אסקופה לצווים חסדי-שחר.

כל האמור לעיל מתייחס לספר-הספרים, הוא התנ”ך. הציטוט הוא מתוך ספר חדש התנ”ך, כף החובה. מאת הד”ר משה גרנות, ד”ר למיקרא ומפקח במשרד-החינוך והתרבות.

השאלה הראשונה ששאלתי אותו היתה פשוטה: איך אתה מעז לכתוב ולפרסם ספר ש-גומר על התנ”ך?

מה להגיד לך, שאני אמיץ? האומץ שלי לגמרי לא מספיק להוצאת הספר. אני כתבתי את הספר הזה במשך ארבע שנים ועורר שנתיים חיפשוני מו”ל שיציאו אותו לאור. אני מוכרת להגיד שהמו”לים ממש נבהלו. אחד מהם אפילו אמר לי: „אתה רוצה שאני אכניס חזיר למיטבת הכשר שלך”

● ובכל זאת, הספר ראה אור, ואף לא קמה מהדמה. נכון, מהומה גדולה לא קמה, ואני מייחס את זה לעובדה שאינני רמות מפורסמת. שעשטה מעשה חריג בתחום אחר.

● זה גם עבר בשקט במשרד-החינוך, שבו אתה מועסק כמפקח?

שביתות

● הנשים טובות יותר במאבקים אלה? כל מי שרוצה לנהל מאבק ומאמין בו, אין סיבה שלא ינהל אותו טוב ושלא יצליח. חוץ מזה, לנשים קל יותר לנהל מאבקי עבודה.

● מדוע? כי הן מסכירות טוב יותר בכלי-התיקשורת. הן יותר חניניות ורגועות. הן לא מתפרצות ולא אלימות. יש להן גם יותר תחושה, והן מצליחות להעביר את המסר טוב יותר מגברים. חוץ מזה, הנשים מכירות את המחירים בשוק ובסופרמרקט. הן משלמות את מיסי החשמל והמים, והן באמת יודעות מה אי-אפשר לעשות עם המשכורת בסוף החודש.

● אתה מאמין בנשים? בטח. כל אשה יכולה לנהל מאבק כמו גבר, ואפילו טוב יותר. אני רוצה לראות הרבה יהושועות פרץ בישראל.

(רונית אנטלר)

חינוך

לא. זה לא עבר בשקט במשרד-החינוך. אינני רשאי לפרט, אבל היו לי צרות.

● אולי עבור הקוראים, שעוד לא קראו את ספרך, תגיד בכמה מישפטים: מה טמון בו, מה המסר שלו? אני חושב שצריך להתייחס לתנ”ך כמו אל העבר שלנו, אסור לו בשום אופן לשמש לנו מתכון ליצירת הווה או לתיכנון עתיד. אני, כמוכן, מגמק זאת בספר. בגלל התנ”ך אנחנו יורעים, כביכול, מה חושב אלוהים, ויש שמדברים בשם האלוהים, וכשמו הרי מותר לעשות את הוועות הגדולות ביותר.

● למשל? בספר דברים, למשל, כתוב במפורש „לא תחיה כל נשמה”, כשהכוונה לכנענים. מכאן ברור, שלפי רעתו של אלוהים יש עמים שנועדו מראש להשמדה. אנחנו צריכים להסתכל ולראות מה קורה אצל עמים אחרים, המדברים בשם אלוהים. חומייני מדבר בשם אלוהים, השיעים מדברים בשמו, וגם אצלנו, כתנא כבר מדבר בשם אלוהים ומוכן לעשות. אבל זה באמת רק בשני מישפטים שנתת לי כאן, (דניאלה שמי)

בנייני האומה בירושלים הפכו להיות מוקד עליה-לרגל. מזה שבועיים מתקיים שם מישפט דמיאניוק: עשרות ומאות מנסים את מזלם, מגיעים מוקדם לתפוס מקום באולם. המלא מפה-לפה. המישפט נערך באולם הקטן של בנייני האומה ובהנהלת בתי-המישפט חששו שגם זה לא יהיה מלא. כעת מתברר כי ההתעניינות בו עולה על כל הציפיות. השבוע גם הודיע שרי-האוצר כי יוקצה כסף להקמת אולם נוסף, ובו מסך טלוויזיה גדול.

שאלתי את נילי קרן, חוקרת-שואה ומחנכת, מה גורם למישפט דמיאניוק להיות במרכז ההתעניינות הציבורית.

פיתאום התברר כולם שהמישפט עוסק בוועה. אנשים שלא ידעו דבר, רואים שהמיספרים הפכו לבני-אדם. הניצולים, אנשים שחוו את הוועות, מעידים, וזה הופך את המישפט לדרמאטי.

דמיאניוק

לאמיתי. לציבור יש צורך עמוק להיות שותף קרוב יותר, להיות חלק מן העניין.

כששאלתי בני-נוער למה באו למישפט, הם הסבירו שהתעורר בהם צורך לא רק לדעת יותר, אלא גם להיות בתוך חלק מן הדרממה. גם אני מרגישה צורך להיות שם כל יום, להיות קרובה לאנשים, לבני-מישפחה שיושבים שם. לציבור יש צורך להזדהות.

● מה יקרה, לדעתך, אחרי שסרק העדויות יסיימו?

אני חושבת שאו לא יבואו הרבה אנשים. את האולם ימלאו בעיקר חוקרי-השואה, עיתונאים, בני-מישפחה. אבל כל עוד יספיקו ניצולים על עצמם, העניין ימשיך לרתק.

● זה דומה למישפט אייכמן? גם במישפט אייכמן האולם היה מלא. אבל רק באשכנזים. הפעם אפשר למצוא את כולם. כל חתך האוכלוסיה הישראלית: תימנים ומארוקאים, פולנים ורומנים, כורדים, ילידי-הארץ, ובעיקר — חובשי-כיפה. הפעם יותר אנשים מרגישים צורך להתקרב לנושא. (רונית אנטלר)